

DIVATĀ NOSEDZA VISU LAUKUMU. Diskusijas laikā daudz informācijas teju diviem desmitiem klātesošo dažādu jomu laukos strādājošo uzņēmēju sniedza gan zemkopības ministrs Kaspars Gerhards (no kreisās), gan viņa biroja vadītājs Jānis Eglīts.

KĀ IZDOSIES SADARBĪBA AR VALMIERAS NOVADU? Diskusija jau beigusies, taču ar ministru Kasparu Gerhardu (ar žaketi) graudkopības lietas turpina apspriest (no labās) pazīstamais Smiltenes novada graudu audzētājs Ivars Ādamsons un VAKS valdes priekšsēdētājs Indulis Jansons. Ieinteresēti viņu sarunā klausās pazīstamais aitu audzētājs un nu jau arī Valmieras novada domnieks un kopš ceturtdienas arī novada pašvaldības Tautsaimniecības, vides un attīstības lietu komitejas vadītāja vietnieks (no kreisās) Kaspars Kļaviņš.

Par lauksaimniekiem aktuālām lietām

Guntis Viksna,
teksts un foto

Liesma piektdien bija klāt diskusijā kooperatīvā VAKS, kur savā Valmieras novada apciemojuma dienā ar lauksaimniekiem tikās zemkopības ministrs Kaspars Gerhards. Tika pārrunātas daudzas lietas, pieminot gan lielsaimniekus, kuri strādā ar vērienu un modernajām tehnoloģijām, gan nosacītos sīkzemniekus, kuri arī grib saglabāt savu vietu zem saules. Tika runāts par jau pieeja-

majām un vēl tikai gaidāmajām lauksaimnieku atbalsta naudām no Eiropas Savienības, par konkurenci Latvijas tirgū starp lielajiem vietējiem lauksaimnieku kooperatīviem un lielu ārzemju lauksaimnieku kooperatīvu meitasuzņēmumiem Latvijā, vēlreiz pārspriests konflikts starp zaļajiem, un lielajiem graudkopības uzņēmējiem, kurā līdz ar Zemkopības ministriju iesaistīta arī VARAM, tika izrunātas lauku ceļu attīstības problēmas, tika *uzsaukts* jauns Latvijas un Igaunijas zemnieku kopīgs projekts

– piena ražotāju dibināts piena pārstrādes uzņēmums Igaunijas pilsētā Paidē, tika meklēti risinājumi plašākai ogu un augļu audzētāju kooperācijai, lai kopīgi risinātu produkcijas uzglabāšanas un pārstrādes jautājumus, tika runāts par vietējo sakņu un dārzeņu audzētāju labāku piekļuvi sabiedriskās ēdināšanas pakalpojumu sniedzējiem... Te tikai divi īsi Rīgas ciemiņu monologi par dažām šīm aktuālajām tēmām.

Zemkopības ministrs **Kaspars Gerhards**: «Mēs zinām, ka šis ir pārejas periods – 2021. un 2022. gads, par to lēmums tika pieņemts jau decembrī. Vecie noteikumi, jaunā nauda. Mēs varam būt gandarīti, ka mums tiešmaksājumiem ir par 25% vairāk naudas nekā iepriekšējā periodā, trešais lielākais pieaugums Eiropā. Protams, ir vesela virkne dažādu lietu, kas jādara, un ir šie jaunie noteikumi. Pēc ilgām un smagām diskusijām jau šķīta, ka nebūs nekādu rezultātu, bet jūnija pēdējās dienās, Portugālei nododot savu Eiropas prezidentūru, tomēr tika panākta vienošanās starp Eiropas Parlamenta komisiju un Padomi. Tiek liktas uz papīra visas regulas, tie principi zināmā mērā ir daudz kas jauns. Gan uzturēšanas prasības, gan nepieciešamība novirzīt 25% no tiešmaksājumu naudas ekoloģiskiem jautājumiem, gan atsevišķs nodarbinātības bloks... Kā tas būs Latvijas variantā? Šobrīd mēs gatavojam piedāvājumu, 20. jūlijā ir sasaukta Konsultatīvā padome. Es saprotu, ka viedokļi dažos gadījumos ir pat radikāli atšķirīgi. Protams, būtu izcili, ja mēs varētu 20. jūlijā vienoties, bet droši vien paliks arī kādi neatrisināti jautājumi. Uzstādījums ir tāds, ka mums, Zemkopības ministrijai, līdz 20. jūlijam jāsatiekas ar katru lauksaimnieku organizāciju, lai viedokļus varētu apzināt un būtu kaut kāda virzība uz priekšu. Tātad mums šis plāns ir jāiesniedz Eiropas Komisijai un līdz decembrim tas ir jāsaparņo. Tā ka laika, no vienas puses, ir daudz, bet, no otras puses, pirmkārt, mums pašiem jātiek skaidrībā, kādā virzienā mēs ejam, otrkārt, jāsaparņo ar Eiropas Komisiju. Tas uzsvērs uz to, ka jābūt pārdaļei uz mazāko saimniecību pusi, bija ļoti strikts no Eiropas Komisijas puses, vairākkārt tika piesaukti *zelta* 10 hektāri...»

Mums Latvijā ir 57 tūkstoši saimniecību. No tām 23 tūkstoši ir ar zemi līdz 5 hektāriem un 12,2 tūkstoši – līdz 10 hektāriem. Kopā 63% saimniecību ir ar zemi līdz 10 hektāriem, no šī daudzuma lielā masa – ar zemi līdz 5 hektāriem. Skatoties uz vietām, kā tie procesi iet, diemžēl var redzēt, ka bieži vien ir saimniecības, kam īpašnieks ir kaut kur pilsētā. Reāli tur varbūt kāds to visu apļauj, un saimnieks saņem tiešmak-

sājumus. Ja mēs skatāmies pēc zālāju īpatsvara, tad šajās mazajās saimniecībās tas ir daudz jūtāmāks, attiecīgi šie hektāri ir izņemti arī no ražojošās lauksaimniecības. Tajā pašā laikā tiem zemniekiem, kas reāli strādā un dzīvo laukos, kas pārtiek no laukiem, kas savu ģimeni nodrošina un varbūt vēl kādu algotu darbinieku, viņiem ir problēmas gan ar zemes nomas ilgtermiņa līgumiem, gan ar šo pieeju zemei.

Jautājums, kā atrast šo līdzsvaru, nebūs vienkāršs. Līdz šim mēs gājām ar tādu pieeju, ka mazo lauksaimnieku shēmu varētu palielināt līdz pat tūkstotim un vidējos atbalstīt ar īpašām investīciju programmām, tā mēģinot panākt šo mazo saimniecību ienākumu palielinājumu, bet pēc jaunās nostājas jābūt obligāti *griestiem*, kur mēs runājam par 100 tūkstošiem eiro plus darbaspēka izmaksas. Jebkurā gadījumā ir uzstādījums arī pārdaļīt šo maksājumu.

Pēc jaunajiem Eiropas Padomes lēmumiem atrast līdzsvaru būs grūti, bet es domāju, ka tas būs iespējams. Vienkārši tad mums jāpanāk kopēja vienošanās par to, kādus mēs redzam Latvijas laukus. Manuprāt, atbalstam jābūt ražojošām saimniecībām, tiem cilvēkiem, kas reāli laukos dzīvo un strādā. Nevis tiem, kas saņem tiešmaksājumus, atrodies varbūt pat otrā Latvijas pusē. Protams, tās visas vēl ir lemjamas lietas.»

Ministra biroja vadītājs **Jānis Eglīts**: «Jautājumā par zemes privatizāciju pēc Eiropas Tiesas sprieduma mums bija jāizņem no likuma arī latviešu valodas zināšanas prasība, kas liegtu ārzemniekiem iegādāties zemi. No vienas puses, var teikt, ka tas bija slikti, jo mēs tā kā esam spiesti piekāpties tiem ārzemniekiem. No otras puses – tas bija labi, jo ļāva mums paskatīties uz vēl citām lietām, kas nebija šajā likumā sakārtotas. Kā vienu no tādām mēs esam precizējuši normu par patiesajiem labuma guvējiem, lai samazinātu iespēju, ka šis ārvalstu kapitāls vai ārvalstu kapitāla uzņēmums, kas ir patiesais labuma guvējs, var iegādāties brīvi zemi. Tāpat mēs esam ieviesuši tādu jaunu lietu, ka, iegādājoties lauksaimniecības zemi, tai var būt klāt arī meža platība 5 hektāru apjomā, kas iepriekš likumā nebija un kas bija darāms krietni vien sarežģītāk. Esam saglabājuši valsts valodas prasību normu, zemi iegādājoties Latvijā nepilsoņiem, kā arī vēl vairāk sašaurinājuši iespēju mūsu valstī zemi iegādāties trešo valstu pilsoņiem. Vēl būtiski, ka esam precizējuši normu, kurš var iegādāties zemi, šobrīd lielākas pirkuma tiesības ir arī Lauku zemes fondam. Vēl esam precizējuši noteikumus attiecībā uz reverso zemes nomu, kas agrāk bija sarežģīti.»

Uz Sakoptākā meža balvu – 13 pretendenti

Viņnedēļ noslēdzās pieteikšanās Latvijas Meža īpašnieku biedrības rīkotajam konkursam *Sakoptākais mežs*. Konkurss notiek jau piekto gadu, un tajā šogad saņemti 13 pieteikumi, galvenokārt no meža īpašniekiem Kurzemes un Vidzemes novados. Pašlaik konkursa komisija ir sākusi pieteikumu izskatīšanu, bet jau augsta sākumā plānots pirmais izbraukums, lai pieteiktos īpašniekus apskatītu klātienē.

Par konkursa *Sakoptākais mežs* sūtību atgādina Latvijas Meža īpašnieku biedrības valdes priekšsēdētājs **Arnis Muižnieks**: «Konkurss ir iespēja meža īpašniekiem dalīties savā pieredzē, zināšanās

un palepoties ar smagā darbā paveikto. Lai mežu apsaimniekotu, katru dienu ir jāiegulda smags darbs. Ir nepieciešama gan pieredze, gan zināšanas, gan entuziasms. Šis konkurss ir veids, kā varam satikt saimniekus, novērtēt paveikto, uzklaut viņu pieredzi un izcelt tos meža īpašniekus, kas to patiešām pelnījuši.»

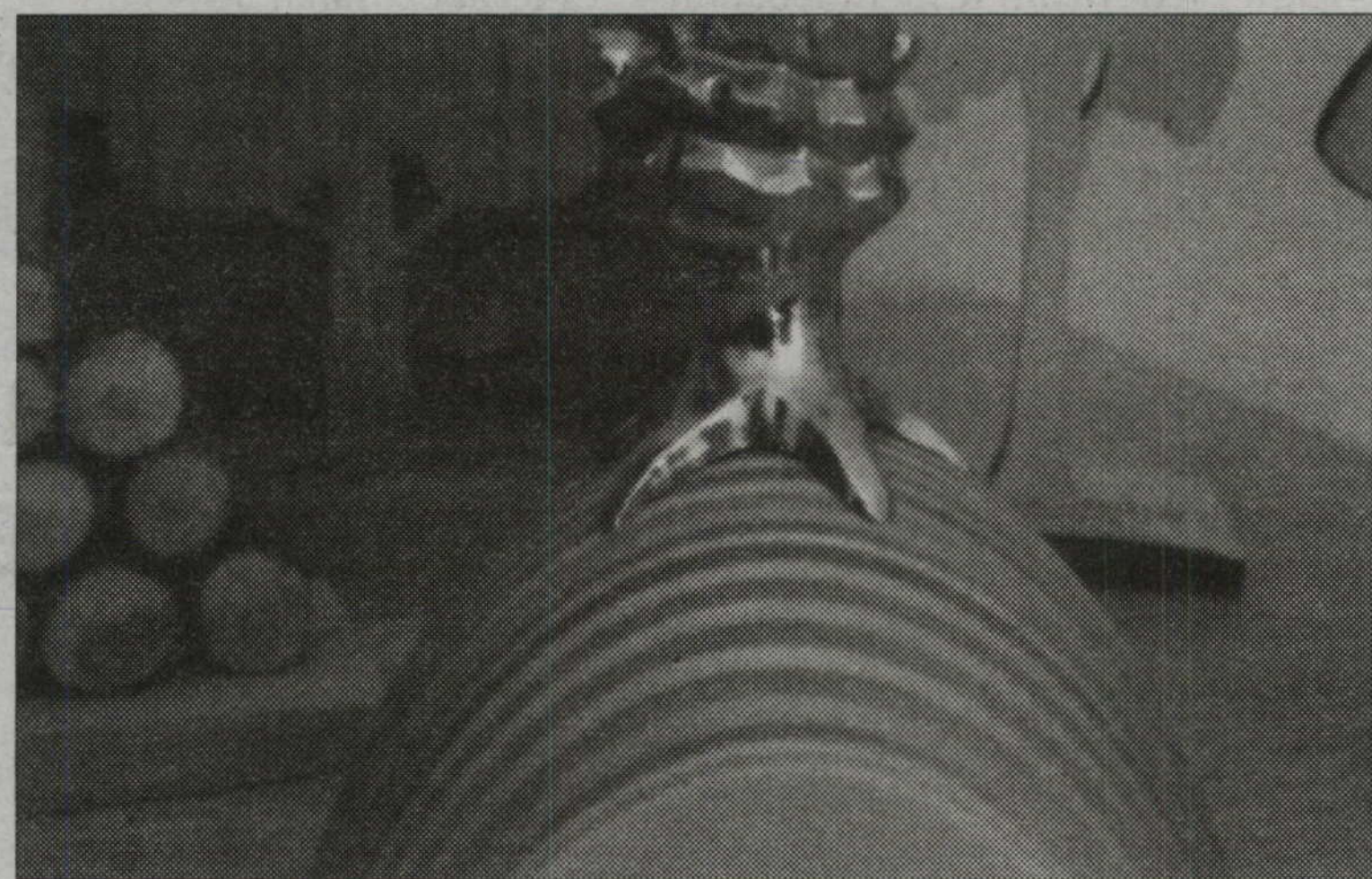
Kopumā 13 pieteikumi saņemti no Madonas, Bauskas, Valmieras, Saulkrastu, Talsu, Kuldīgas, Ludzas un Limbažu novada.

Līdz 20. jūlijam norisināsies konkursa pieteikumu atlases pirmā kārtā, kurā konkursa komisija izvērtēs pieteikumus norādīto in-

formāciju un izvirzīs dalībniekus otrajai kārtai.

Konkursanti tiks vērtēti, analizējot meža īpašnieku ieguldījumu produktīvu un noturīgu mežaudžu izveidē, pievēršot uzmanību atjaunošanai, mežizstrādei, kopšanai, meža infrastruktūrai, ainavas elementu plānošanai, zinātniski pamatotot mežu izmantošanai ilgtspējīgā meža apsaimniekošanā.

Konkursa balvu fondā šogad ir praktiski lietojams motorizētais jaunaudžu kopšanai un divas dāvanu kartes meža stādāmā vai dekoratīvā materiāla ieguvei, kas tiks sadalīti starp trīs visaugstāk novērtēto meža īpa-

šumu saimniekiem. Tāpat trīs visaugstāk novērtētie īpašnieki tiks nominēti prestižajai meža

nozares gada balvai *Zelta čiekurs* nominācijā *Par ilgtspējīgu saimniekošanu*.